

PSOTKOVÁ, Jana, *Výuka češtiny v rodině Jana Nepomuka ze Schwarzenbergu. Učebnice češtiny určená Josefovi ze Schwarzenbergu*. Bakalářská práce HÚ FF JU, České Budějovice 2011, 86 s. + přílohy.

Posudek vedoucího bakalářské práce

Jana Psotková se ve své práci zabývá dosud neznámou rukopisnou učebnicí češtiny, která vznikla roku 1778 pro Josefa Jana ze Schwarzenbergu. V kontextu dosud známých učebnic češtiny z této doby jde o ojedinělý nález. K otázce vztahu šlechty a českého jazyka je tato učebnice o to cennější, že vznikla dávno před Pelclovým nástupem na katedru češtiny na Karlo-Ferdinandově univerzitě v Praze. V dosavadní sekundární literatuře nebyla tato učebnice známá, na její existenci však upozornila Milena Lenderová v biografii Pavlíny ze Schwarzenbergu.

Autorka měla za úkol tuto ojedinělou učebnici blíže poznat a určit, jaké pojetí češtiny a české gramatiky v ní bylo knížeti Schwarzenbergovi zprostředkováno. Jana Psotková všechna očekávání překročila. Z rukopisu zjistila řadu nových skutečností, mj., že se česky učili oba bratři Schwarzenbergové. Začlenila jej do kontextu výuky češtiny v rodě Schwarzenbergů a došla k zajímavému závěru, že tento rod se našemu jazyku učil kontinuálně již od dob svého usídlení v Čechách roku 1660. K těmto kontextuálním otázkám jsem autorce dal k dispozici vlastní zjištění a rukopis své nevydané práce o šlechtické kultuře v 18. století. Jana Psotková však využila také svých znalostí z bohemistiky a zdařile analyzovala obsah učebnice. Zjistila, že autor sleduje většinou archaický humanistický přístup k pravopisu a nepatří tak ani k Dobrovského proudu, ani k puristům z Vídně. Blížší objasnění této otázky se nachází v práci Jany Psotkové, kterou zde nebudu opakovat. Autorka využila také nejnovějších závěrů bádání zahraničních bohemistů Stefana Newerkly, Tilmana Bergera ad., kteří rehabilitovali „předobrozenskou“ fázi péče o český jazyk a také význam Vídně. Do tohoto kontextu patří také zmíněná rukopisná učebnice.

Do budoucna bude nepochybně možné ještě opravit názory na identifikaci autora učebnice, který se nemusel nacházet jen mezi schwarzenberskými úředníky, ani to nemusel být ředitel normálních škol Bauer (u něhož ostatně neznáme jeho rodný jazyk). Odhaduji, že autora je možno hledat mezi vídeňskými bohemisty, ačkoli autorka v naší diskuzi přinesla relevantní argumenty proti tomuto názoru. Přesto bych doporučoval tuto stopu do budoucna sledovat.

Práce se vyznačuje obsahovou i jazykovou kvalitou, je slibným předpokladem dalšího interdisciplinárního výzkumu této otázky na půdě jihočeské univerzity. Doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnotit stupněm

výborně

Praha, 23.6.2011

PhDr. et Dr. phil. Ivo Cerman, Ph.D.